

*MĀRUPES NOVADA TŪRISMA ATTĪSTĪBAS
STRATĒGIJAS
2016.-2020.*

UZRAUDZĪBAS PĀRSKATS PAR 2017.GADU

SATURS

Ievads	3
1. Stratēģijas ieviešana un uzraudzība	4
2. Stratēģijas Rīcības plāna uzdevumu un rezultātu monitorings par 2017.gadu.....	5
3. Mārupes novada Tūrisma konsultatīvās padomes darbība 2017. gadā	24
4. Statistikas dati.....	25

IEVADS

Tūrisms ir strauji augoša Latvijas tautsaimniecības nozare. Nozares veiksmīgo attīstību nosaka gan dabas dotie resursi, ģeogrāfiski veiksmīgā atrašanās vieta un bagātais vēstures un kultūras mantojums, gan Latvijas iedzīvotāju talants, uz izaugsmi mērķētais darbs un viesmīlība.

Mārupes novada tūrisma attīstības stratēģija ir vidēja termiņa nozares plānošanas dokuments 2016.-2020.gadam, kas nosaka novada tūrisma attīstības vīziju 2020.gadam, attīstības prioritātes, rīcības virzienus un uzdevumus, kā arī to īstenotājus. Stratēģija ir pamats Mārupes novada Domes rīcību un investīciju mērķtiecīgai plānošanai tūrisma nozares attīstībai un popularizēšanai.

Stratēģija izstrādāta pamatojoties uz likuma „Par pašvaldībām” 14.panta otrās daļas 1.punktā noteikto, Attīstības plānošanas sistēmas likuma 6.panta ceturtajā daļā, Tūrisma likuma 8.pantu un 2009.gada 25.augusta Ministru kabineta noteikumiem Nr.970 „Sabiedrības līdzdalības kārtība attīstības plānošanas procesā” noteikto.

Tūrisma attīstības stratēģija sastāv no piecām daļām:

- Pirmajā daļā „Mārupes novada tūrisma attīstības plānošanu ietekmējošās tendences un dokumenti” apskatītas šī brīža tūrisma attīstības tendences gan plašākā mērogā – pasaulē un Eiropā, gan konkrēti Latvijā. Analizēti arī aktuālie starptautiskie un nacionālie tūrisma nozari reglamentējošie plānošanas dokumenti.
- Otrajā daļā „Tūrisma nozares raksturojums Mārupes novadā” veikta novada pašreizējā tūrisma piedāvājuma un potenciālo tūrisma resursu analīze, noteikti prioritāri attīstāmie tūrisma veidi.
- Trešajā daļā apkopotas iedzīvotāju un tūrisma uzņēmēju aptaujas, analizējot kāda ir šo tūrisma attīstībā iesaistīto grupu attieksme pret tūrisma iespējamo attīstību novadā, viedoklis par šī brīža novada tūrisma piedāvājumu, idejas un priekšlikumi novada veidošanai par pievilcīgu tūrisma galamērķi.
- Ceturtajā daļā, pamatojoties uz pirmajās trīs daļās veikto situācijas izvērtējumu un izrietošajiem secinājumiem veikta Mārupes novada tūrisma nozares SVID analīze un izvērtētas attīstības perspektīvas. Šajā nodaļā noteikta un raksturota Mārupes novada tūrisma attīstības vīzija 2020.gadam.
- Piektajā daļā „Rīcības plāns, pamatojoties uz ilgtermiņa prioritātēm, ir noteikti uzdevumi un izveidots rīcības plāns laika periodam no 2016. līdz 2020.gadam.

Mārupes novada tūrisma attīstības stratēģiju ir izstrādājusi Mārupes novada domes tūrisma stratēģijas izstrādes darba grupa.

Uzraudzības pārskats izveidots atbilstoši “Mārupes novada Tūrisma attīstības stratēģijā” noteiktajām vadlīnijām par stratēģijas īstenošanu, uzraudzību un rezultātu novērtējumu par 2017.gadu.

1. STRATĒGIJAS IEVIEŠANA UN UZRAUDZĪBA

Mārupes novada Tūrisma attīstības stratēģijas ieviešanu nodrošina Mārupes novada Dome.

Mārupes novada Dome stratēģijas ieviešanu nodrošina savu pilnvaru ietvaros, tai skaitā veidojot šīs stratēģijas ietvaros plānoto Tūrisma konsultatīvo padomi.

Tūrisma konsultatīvā padome seko līdzī stratēģijas ilgtermiņa mērķos nosprausto rezultatīvo rādītāju sasniegšanas progresam, novērtējot tūrisma nozares attīstību un sekojot līdzī stratēģijas rīcības plāna izpildei, analizējot šo izmaiņu cēloņus un potenciālo ietekmi, piedaloties tūrisma attīstības darba plānošanā, t.sk. marketinga aktivitāšu, ieinteresēto pušu sadarbības, notikumu kalendāra, budžeta plānošanā.

Padome sanāk vismaz divas reizes gadā, to vada Attīstības nodaļas vadītājs. Padomes darbā tiek iesaistīti administrācijas pārstāvji (speciālisti), Mārupes novada tūrisma uzņēmēji, sabiedrisko organizāciju pārstāvji, citi novada sabiedrības pārstāvji.

Stratēģijas ietvaros izstrādātais rīcības plāns sākot no 2016.gada ir iekļaujams Mārupes novada Rīcības un investīciju plānā un tā īstenošana ir uzraugāma šī plāna uzraudzības sistēmas ietvaros.

Pārskati:

Pārskatus par stratēģijas rīcības plāna ieviešanas gaitu sagatavo Attīstības nodaļa. Rakstiski pārskati tiek sagatavoti ikgadējā pašvaldības publiskā pārskata sagatavošanas ietvaros, kā arī pēc īpaša Domes pieprasījuma.

Papildinājumi un izmaiņas:

Domes lēmums par šīs stratēģijas aktualizāciju vai jaunas stratēģijas izstrādi ir nepieciešams gadījumā, ja nepieciešams veikt stratēģijas redzējuma un ilgtermiņa mērķu izmaiņas, kā arī beidzoties šīs stratēģijas termiņam. Izmaiņas rīcības plānā tiek veiktas Mārupes novada Rīcības un investīciju plāna uzraudzības ietvaros.

“Mārupes novada Tūrisma attīstības stratēģijas” uzraudzības pārskatā analizēta stratēģijas rīcības plānā paredzēto uzdevumu izpilde. Tajā izvērtēti:

- paveiktie uzdevumi,
- uzdevumi, kuri paveikti daļēji
- uzdevumi, kuri nav tikuši īstenoti, kā arī sniegts skaidrojums.

Lai salīdzinātu 2017. gadā plānotos uzdevumus ar izpildītajiem, atskaitē ir izmantota sekojoša novērtējumu tabula, kur atkarībā no uzdevumu izpildes pakāpes ir iekrāsoti stratēģijas rīcības plāna uzdevumi:

2017. gada plānotie uzdevumi	
Statuss	2017. gada izpilde
IZPILDĪTS	Attiecīgajā periodā veikti uzdevumi mērķa sasniegšanai
PROCESĀ	Uzsākti darbi mērķa sasniegšanai
NAV ĪSTENOTS	uzdevumi, kuri nav tikuši īstenoti

2. STRATĒGIJAS RĪCĪBAS PLĀNA UZDEVUMU UN REZULTĀTU MONITORINGS PAR 2017.GADU

Nr.	Uzdevums/ Apakšuzdevums	Aktivitāte	Izpildes termiņš	Izpildes statuss
1. Mērķis: Veidot plānveidīgu Mārupes novada tūrisma koordinācijas sistēmu novada tūrisma attīstībai				
1.1.	Tūrisma attīstību balstīt uz noteiktiem mērķiem un uzdevumiem, vietējā mēroga saistošajiem noteikumiem.	<i>HPV2: Sadarbības un mijiedarbības sekmēšana - Tūrisma stratēģijas izstrāde</i>		
		1.1.1.Mārupes novada tūrisma attīstības stratēģijas ieviešana, ikgadējā tūrisma rīcības plāna izstrāde un izpilde;	Pastāvīgi	Katra gada pašvaldības tūrisma attīstības plāns tiek sastādīts pamatojoties uz apstiprinātās tūrisma stratēģijas rīcības plānu.
		1.1.2.Saistošo noteikumu Nr.11/2010 "Par nekustamo īpašumu uzturēšanu un sabiedrisko kārtību Mārupes novadā" papildināšana, iekļaujot prasības par vienotu tūrisma norāžu izgatavošanu un uzstādīšanu uz privātajiem tūrisma objektiem;	2016-2017	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Sagatavota tehniskā specifikācija vienota stila virziena norāžu, āra karšu standu un citu mazo arhitektūras formu izgatavošanai. Iepirkums tiks veikts 2018.gada 1.ceturksnī. ▪ Paralēli ir plānots izstrādāt noteikumus tālākai vienota stila norāžu izvietojumam novada teritorijā.
1.2.	Veidot koordinētu tūrisma statistikas uzskaites un pētījumu sistēmu	1.2.1. Izveidot un uzturēt datu bāzi par visiem Mārupes novada tūrisma objektiem un pakalpojumiem, pašvaldībai uzņemoties novada kopējās tūrisma informācijas koordinētāja lomu; <ul style="list-style-type: none"> • Pašvaldības tūrisma objekti. • Tūrisma uzņēmēji – to objekti un pakalpojumi. • Amatnieki, mājražotāji un mākslinieki. 	Pastāvīgi 2016-2020	Tiek veikts pastāvīgi.
		1.2.2. Izveidot tūrisma statistiskās uzskaites sistēmu, apkopot statistiskos datus, uzturēt to bāzi: <p style="margin-left: 40px;">1.2.2.1. Veikt tūrisma objektu apmeklējuma statistikas apkopošanu no tūrisma objektu un pakalpojumu sniedzēju dotās informācijas.</p>	1 reizi gadā 2016-2020	Informācija par 2017.gada statistiku tiks apkopota 2018.gada sākumā.
		1.2.3. Veikt izpēti par Tūrisma informācijas punkta vai centra izveidošanas nepieciešamību un finansēšanas iespējām Mārupes novadā atbilstoši LVS standartam. Analizēt iespēju TIC uzturēt tūrisma informācijas izplatīšanu par plašāku reģionu – arī Olaines un Babītes novadiem, tādējādi, samazinot šādas struktūras uzturēšanas izmaksas katram atsevišķi un palielinot centra eksistences nepieciešamību.	2016-2017 vai pēc pieprasījuma veidošanās	Izstrādāts un apstiprināts reģiona 6 novadu un 3 vietējo rīcības grupu kopīgs projekts "Tūrisms Kopā", kurš tiks īstenots 2018. un 2019.gadā. Viena no pirmajām projekta ietvaros paredzētajām aktivitātēm ir pētījuma veikšana/ stratēģijas izstrāde šim Pierīgas reģionam kopīga tūrisma piedāvājuma prezentēšanā, tai skaitā attiecībā uz TIC veidošanos un piemērotākajām atrašanās vietām.
		1.3.1. Dalība Vidzemes tūrisma asociācijā.	Pastāvīgi	Mārupes novada pašvaldība, saskaņā ar 2016.gada 24.februāra Lēmumu Nr.10 ir Vidzemes Tūrisma asociācijas biedrs. Tūrisma organizators apmeklē ikgadējās biedru

Nr.	Uzdevums/ Apakšuzdevums	Aktivitāte	Izpildes termiņš	Izpildes statuss
	interesu pārstāvniecību reģionālā un nacionālā līmenī	1.3.2. Novada tūrisma attīstības interešu pārstāvēšana reģionālās un valsts mēroga tūrisma aktivitātēs.	2016-2020	<p>sanāksmes, seminārus, mācības, pārstāvot novadu, kā arī sniedz informāciju par novada tūrisma piedāvājumu.</p> <p>2017.gada sēdes:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 24.02.2017. Vidzemes Tūrisma asociācijas biedru kopsapulce Alojās novadā. <p>▪ LIAA Tūrisma departamenta uzdevums ir īstenot dzīvē tūrisma valsts politiku. Pašvaldība ik gadu piedalās LIAA organizētās valsts līmeņa tūrisma attīstības aktivitātēs:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 16.05.2017. LIAA Latvijas tūrisma informatīvā diena Rīgā. - 19.05.2017. LIAA seminārs “Industriālais mantojums – tūrisma produkta pievienotā vērtība” Seda, Strenču novads. - 01.11.2017. LIAA un VTA konference “Tūrisma produkta interpretācijas iespējas un tā nozīme” Smiltēnē. - 07.11.2017. LIAA starptautiskā konference “Kā būt saistošam kultūras tūrisma galamērķim” Rīgā. - 12.12.2017. “Latvijas Tūrisma forums 2017” Rīgā. <p>▪ No LIAA ir pieprasīti un saņemti arī Tūrisma departamenta valsts un reģionu kopīgie tūrisma materiāli, kuri būs pieejami novadā blakus novada materiāliem, šādi popularizējot arī Latvijas kopējo tūrisma piedāvājumu.</p>
1.4.	Uzņēmēju iesaiste tūrisma plānošanā un attīstībā	<p style="text-align: center;"><i>RV3.2: Vietējas nozīmes uzņēmējdarbības sekmēšana un Konsultāciju nodrošināšana uzņēmējiem</i></p> 1.4.1. Tūrisma attīstības plānošanai izveidot iesaistīto pušu forumu (konsultatīvo padomi), organizēt regulāras tikšanās.	Vismaz 2 x gadā vai pēc vajadzības 2016-2020	Ar 27.04.2016. lēmumu Nr.7 “Par Mārupes novada Tūrisma konsultatīvās padomes nolikuma apstiprināšanu” izveidota Tūrisma konsultatīvā padome un apstiprināts tās nolikums. Padomes sanāksmes: <ul style="list-style-type: none"> - 24.05.2016. – Pirmā sēde; - 24.11.2016. – Otrā sēde. - 09.12.2016. – Trešā sēde - izbraukuma sēde uz Tartu, Igaunija. - 28.02.2017. Ceturtā sēde – prezentēts Tūrisma attīstības stratēģijas uzraudzības pārskats par 2016.gadu. - 02.06.2017. Piektā sēde - pieredzes apmaiņas brauciens uz Dobeles novadu.

Nr.	Uzdevums/ Apakšuzdevums	Aktivitāte	Izpildes termiņš	Izpildes statuss
		<p>1.4.2. Tūrisma pakalpojumu sniedzēju sniegto pakalpojumu kvalitātes uzlabošana, papildinot to zināšanas par tūrisma uzņēmējdarbību un novada tūrisma piedāvājumu.</p> <p>1.4.2.1. Izglītības un kvalitātes apmācību cikls par tūrisma uzņēmējdarbību.</p> <p>1.4.2.2. Tūrisma uzņēmēju izglītošana par vietējās dabas un kultūrvēstures vērtībām, faktiem, notikumiem, lai veidotu jaunus tūrisma produktus dabas un kultūras tūrisma piedāvājumā.</p> <p>1.4.2.3. Tūrisma uzņēmēju pieredzes apmaiņas nodrošināšana.</p>	<p>Regulāri pēc pieprasījuma</p> <p>2016-2020</p>	<p>- 01.12.2017. Sestā sēde – pieredzes apmaiņas brauciens uz Siguldu.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ 09.02.2017. Mārupes novada tūrisma uzņēmēji piedalījās seminārā ar “Pierīgas partnerību”, partnerību „Daugavkrasts”, lauku partnerību „Lielupe” un šo teritoriju pašvaldību pārstāvjiem, lai runātu par reģiona tūrisma attīstības problemātiku, aktualitātēm tūrismā un par iespējām sadarboties. ▪ Organizēti tūrisma un marketinga konsultatīvo padomju pieredzes apmaiņas braucieni pie citām Latvijas pašvaldībām (02.06.2017. Dobeles un 01.12.2017. Sigulda), ar mērķi pārņemt pozitīvo pieredzi novada tūrisma piedāvājuma veidošanā, attīstībā un marketinga aktivitāšu veikšanā. ▪ Mārupes novada uzņēmēju dienas ietvaros 27. oktobrī notika Mārupes novada Uzņēmēju dienu noslēguma pasākums ar Mārupes novada gada uzņēmēju apbalvošanas ceremoniju.
		<p>1.4.3. Veicināt tūrisma pakalpojumu sniedzēju iesaistīšanos Latvijas tūrisma koordinācijas sistēmā un aktivitātēs:</p> <p>1.4.3.1. Dalība tūrisma asociācijās, kā piemēram "Lauku ceļotājs" (šobrīd 2 Mārupes tūrisma objekti ir biedri);</p> <p>1.4.3.2. Tūrisma kvalitātes zīmju iegūšana, kā “Zaļais sertifikāts” lauku tūrisma mītnēm;</p> <p>1.4.3.3. Vietējās, reģionālās un nacionālās tūrisma veicināšanas aktivitātēs (akcijās):</p> <ul style="list-style-type: none"> • Muzeju nakts; • Atvērtās dienas laukos; • Satiec savu meistarību u.c.; 	<p>Regulāri 2016-2020</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Mārupes novada tūrisma uzņēmējiem gada gaitā tiek izsūtīta informācija par pasākumiem, akcijām, kvalitātes standartiem, u.c. kas saistīti ar tūrisma nozari un kuros ir iespējams iesaistīties. ▪ Uzņēmēji tiek aicināti informēt pašvaldību par saviem pasākumiem, akcijām, jaunumiem, ar mērķi to tālāk nodot iedzīvotājiem arī caur pašvaldības sociālajiem tīkliem, tūrisma drukas materiāliem, u.c. ▪ Vislatvijas akcijā “Atvērtās dienas laukos” 2017.gadā iesaistījās 2 Mārupes novada objekti – “JIP Mārupīte” un Karpu dīķis “Kastos”.
<p>1.5.</p>	<p>Veicināt novada iedzīvotāju izpratni par tūrisma piedāvājumu, vēlmi iesaistīties</p>	<p>1.5.1. Informēt Mārupes novada iedzīvotājus par tūrisma attīstības pasākumiem un tūrisma piedāvājumu, iesaistīt aktivitātēs:</p> <p>1.5.1.1. Tematisks pielikums “Mārupes Vēstis” par sezonas tūrisma piedāvājumu un pasākumiem.</p> <p>1.5.1.2. Aktīvās atpūtas un novada izziņas pasākumu organizēšana iedzīvotājiem.</p>	<p>2016-2020</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Iedzīvotājiem noorganizēti 7 aktīvās atpūtas pasākumi novada tūrisma piedāvājuma iepazīšanai. ▪ Informācija par tūrisma piedāvājumu un jaunumiem pastāvīgi tiek atjaunota un pieejama pašvaldības mājaslapā, avīzē, citos sociālajos tīklos. ▪ Noticis pieredzes apmaiņas brauciens pa novadu, jaunu objektu un dabas objektu iepazīšanai novada administrācijas darbiniekiem.

Nr.	Uzdevums/ Apakšuzdevums	Aktivitāte	Izpildes termiņš	Izpildes statuss
	novada tūrisma attīstībā	<p>1.5.2. Organizēt foto konkursu iedzīvotājiem, veidojot novada skaistāko skatu / vietu / objektu foto kolekciju, ko iespējams izmantot novada tūrisma piedāvājuma veidošanai un popularizēšanai.</p> <p>1.5.3. Iesaistīt novada tūrisma attīstības veicināšanā novada skolēnus un jauniešus, kurus interesē šī nozare:</p> <p>1.5.3.1. Organizēt atvērto durvju dienas skolēniem un jauniešiem tūrisma uzņēmumos, iesaistīties „ēnu dienās”.</p> <p>1.5.3.2. Reizi gadā organizēt Mārupes novada skolēniem ekskursiju pa novadu.</p> <p>1.5.3.3. Iesaistīt skolu jauniešus tūrisma produktu ideju ģenerēšanā – ideju konkursa organizēšana projektu nedēļas ietvaros.</p>	<p>2016-2020</p> <p>1 reizi gadā 2016-2020</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Izsludināts 2017./2018.gada fotokonkurss “Es Mīlu Mārupi”. ▪ Noorganizēta 2016.gada fotokonkursa darbu vērtēšana un darbu izstāde tirdzniecības centrā “Spice”. ▪ Uzņēmēju dienu ietvaros notikušas skolēnu mācību ekskursijas uz novada, tai skaitā tūrisma jomas uzņēmumiem.
2. Mērķis: Attīstīt kvalitatīvu un atraktīvu Mārupes novada tūrisma piedāvājumu				
2.1.	Uzlabot esošo un veidot jaunu tūrisma informācijas infrastruktūru	<i>Investīciju plāns - RV2.2: Labiekārtošana, Tūrisma norāžu izvietošana</i>		
		<p>2.1.1. Tūrisma norāžu (autobraucējiem, velobraucējiem, kājāmgājējiem) izvietošana visā Mārupes novada teritorijā.</p> <p>2.1.2. Tūrisma stendu satura aktualizācija, jaunu uzstādīšana. Atjaunojot stendus izvērtēt to atrašanās vietas piemērotību, iespējams pārvietojot uz vietām, kam raksturīga lielāka cilvēku koncentrācija.</p> <p>2.1.2.2. Uzstādīt izgaismotu tūrisma informācijas stendu Skultes ciemā (ieteicamā vieta blakus Militārajai lidmašīnai IL-28 Skultes ielas malā vai blakus Skultes dienas centram);</p> <p>2.1.2.3. Pēc vajadzības uzstādīt jaunus info stendus novada teritorijā.</p>	<p>2016-2018</p> <p>2016-2020 <i>Pēc vajadzības</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - Vienotā stila vietējā mēroga norādēm izstrādāts vizuālais dizains un noteiktas to nepieciešamās uzstādīšanas vietas. Iepirkums norādēm un to uzstādīšana paredzēta 2018.gadā. ▪ Izstrādāta tehniskā specifikācija vienotā stila novada lielajiem āra tūrisma informācijas stendiem ar karti. Iepirkums un karšu atjaunošana paredzēta 2018.gadā. Noteiktas jaunas atrašanās vietas novada ciemos lielajiem tūrisma informācijas stendiem/kartēm. Norit saskaņošanas process ar zemes īpašniekiem attiecībā uz dažām kartēm.

Nr.	Uzdevums/ Apakšuzdevums	Aktivitāte	Izpildes termiņš	Izpildes statuss
				 <ul style="list-style-type: none"> Izstrādāta skice atpūtas vietas labiekārtošanai pie Jaunmārupes ūdenstorņa – novada tūrisma kartes atjaunošanai un atpūtas vietas izveidošanai pie kartes, blakus veloceļiņam, kas tik izbūvēts kopā ar Mazcenu alejas rekonstrukciju.
		<p>2.1.3. Uzstādīt elektroniskos informācijas standus (iekštelu un āra ar interneta pieslēgumu):</p> <p>2.1.3.1. Telpu interaktīvie stendi – pašvaldības ēkas vestibilā, citās pašvaldības sabiedriskajās ēkās.</p> <p>2.1.3.2. Āra stendi – pie pašvaldības ēkas, pēc vajadzības citur novadā (pie TIC). Šāds stends nepieciešams ārpusē pie TIP/TIC.</p> <p>2.1.3.3. Uz stendiem nepieciešams paredzēt video novērošanu.</p>	2016-2019	<ul style="list-style-type: none"> Mārupes administratīvajā centrā, Daugavas ielā 29, darbojas pēc individuāla dizaina izgatavots interaktīvs tūrisma informācijas stends, kurš dod iespēju iepazīties ar tūrisma informāciju iedzīvotājiem un viesiem 24 stundas diennaktī. Tuvāko gadu gaitā, attīstoties atpūtas nozarei, otrs āra interaktīvais stends varētu tikt uzstādīts Jaunmārupes ciemā. Telpu interaktīvā stenda nepieciešamība domes vestibilā vairs nav aktuāla, jo šāds stends uzstādīt ārpusē pie ēkas. Telpu interaktīvo stendu uzstādīšanas nepieciešamība citās iestādēs jāizvērtē. Iegādāti 4 tūrisma informācijas turētāji tūrisma bukletu izvietojšanai pašvaldības ēkā, kā arī izmantošanai tūrisma izstādēs, gadatirgos, aktīvās atpūtas pasākumos.
		<p>2.1.4. Uzstādīt Mārupes novada robežzīmes pie maģistrālajiem autoceļiem, uzsverot novada identitāti un sveicot novadā.</p> <p>2.1.4.1. Konkurss par Mārupes novada robežzīmes dizainu.</p> <p>2.1.4.2. Izvērtēt piemērotākās robežzīmju uzstādīšanas vietas (iespējamās vietas A5 šosejas labajā malā iebraucot novadā no Olaines novada puses (netālu no Sila kapu ūdenskrātuves) iebraucot novadā no Rīgas pilsētas pa Daugavas ielu un pa Jelgavas ceļu, V19 malā iebraucot Mārupē no Babītes novada puses virzienā uz Skultes ciemu, u.c.);</p>	2016 - 2018	<p>- Pašvaldības Īpašumu pārvalde veikusi izmaiņas novada robežzīmju tehniskajā specifikācijā, izpētīts tirgus un iespējamie pretendenti ražošanai. 2018.gadā plānots veikt iepirkumu robežzīmju izgatavošanai un uzstādīšanai.</p>

Nr.	Uzdevums/ Apakšuzdevums	Aktivitāte	Izpildes termiņš	Izpildes statuss
		2.1.4.3. Robežzīmju atklāšana par godu Latvijas valsts simtgadei 2018.gadā.		
2.2.	Tūrisma objektu attīstība dabas teritorijās	<p style="text-align: center;"><i>RV2.2: Labiekārtošana, Dabas taku izveide un aprīkošana</i></p> <p>2.2.1. Medema purva un meža daļas labiekārtošana rekreācijas mērķiem: 2.2.1.1. Vienošanās ar SIA "Rīgas Meži". 2.2.1.2. Tehniskā izpēte un projekta izstrāde; 2.2.1.3. Dabas teritorijas labiekārtošana; 2.2.1.4. Dabas teritorijas (mežaparka) apsaimniekošanas pasākumi.</p> <p>2.2.2. Rekreācijas iespēju popularizēšana <i>Natura 2000</i> teritorijā Cenas tīrelis. 2.2.2.1. Izvērtēt rekreācijas iespēju dažādošanu Cenas tīrelī papildu jau esošajai purva laipai un skatu tornim, kas izbūvēts dabas teritorijā no Babītes novada puses. 2.2.2.2. Piekļuves iespēju izveidošana Cenas tīreļa laipai cauri mežu teritorijām no Mārupes novada puses, saīsinot ceļu un mazinot nepieciešamību izmantot lielceļu nokļūšanai rekreācijas zonā.</p>	<p>2016-2018</p> <p>2016-2018</p>	<p>- Ar SIA "Rīgas meži" teritorijas plāna grozījumu izstrādes ietvaros notiek sarunas par mežaparka statusa piešķiršanu Medema purva meža teritorijai, kura būtu piemērota dabas taku izveidošanai.</p> <p>- Tiek izvērtētas iespējas veidot piekļuvi Cenas tīrelim no Mārupes novada teritorijas caur privātu īpašumu. - Kopā ar Olaines novada pašvaldības un muzeja pārstāvjiem, dabas ekspertu un gidiem veikta divu <i>Natura 2000</i> teritoriju apsekošana dabā pie Jaunmārupes – daļas Cenas tīreļa un Melnā ezera purva dabas lieguma. Identificēta iespējama dabas taka, ko nākotnē būtu iespējams marķēt, kā arī kara ceļš.</p>

Nr.	Uzdevums/ Apakšuzdevums	Aktivitāte	Izpildes termiņš	Izpildes statuss
		2.2.5. Popularizēt Mārupīti, kā novada dabas un kultūrvēstures vērtības un attīstīt ar to saistītas tūrisma aktivitātes:	2016-2020	<p>- 13.08.2017. organizēts pārgājiens Mārupes novada iedzīvotājiem un visiem “Iepazīsti Mārupes ciemu un tā apkārtni”, kura maršruts veda gar Mārupīti, sākot no Medema purva, no kura iztek upīte līdz pat zaļajam Mārupītes veloceļņam Rīgas teritorijā un tālākam upītes tecējumam gar I.Rankas akmens skulptūru parku.</p>
2.2.	Parku un skvēru ierīkošana un atpūtas vietu labiekārtošana (650 000 EUR) <i>RV2.2: Labiekārtošana, Parku un skvēru ierīkošana un atpūtas vietu labiekārtošana</i>	<p align="center">RV2.2: Labiekārtošana (Parka un skvēru ierīkošana un atpūtas vietu labiekārtošana)</p> <p>2.3.1. Ģimenes aktīvās atpūtas parka izveidošana Skultes ielā 31, Skultē pašvaldības meža teritorijā aiz Skultes dienas centra (zemes gabala kopējā platība 6,85ha, no tā 0,4337ha Dienas centra teritorija).</p> <p>2.3.2. Pievilcīgas novada ainaviskās vides veidošana, balstoties uz novada labiekārtošanas plānu, sadarbojoties ar pašvaldības ainavu arhitektu (piemēram, ziedu motīvs pilsētas vides dizainā, logo iedzīvināšana vides infrastruktūras objektos galvenajos apmeklētāju koncentrēšanās punktos, piemēram Jaunmārupes dabas parkā, u.c.</p>	<p>2016.-2017.</p> <p>2016-2018</p>	<p>- Saņemts LEADER programmas ES finansējums no Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai Skultes dabas un atpūtas parka izveidei. Projekta pieteikums atbalstīts VRG „Pierīgas partnerība” sabiedrības virzītas vietējās attīstības stratēģijas 2015.—2020.gadam izsludinātajā projektu pieteikumu iesniegšanas 1. kārtā. Projekta mērķis ir padarīt pievilcīgāku atpūtas vidi Skultes ciemā, izveidojot atpūtas parku. 2018.gada būvniecības sezonā parkā pie dienas centra “Skulte” tiks izveidoti gājēju celiņi un uzstādītas līdzsvaru laipas.</p> <p>- Jaunmārupē pie A5 šosejas, blakus svētku organizēšanai vietai novadā izveidots ziedu elements novada logotipa formā.</p>

Nr.	Uzdevums/ Apakšuzdevums	Aktivitāte	Izpildes termiņš	Izpildes statuss
		2.3.3. Militārās lidmašīnas IL-28 Skultes ciemā, apkārtējās teritorijas laukuma labiekārtošana (Skultes iela 19, kadastra nr.8076 001 0014);	2016-2018	- Objekts uzņemts pašvaldības bilanci, pārņemot to no AS "Mārupes komunālie pakalpojumi". Noskaidrots juridiskais ietvars teritorijas sakārtošanai ap apskates objektu. 2018.gadā paredzēts izstrādāt projektu lidmašīnas apkārtnes labiekārtošanai.
		2.3.5. Skatu laukuma izbūve blakus starptautiskās lidostas "Rīga" skrejceļam vietā, kura šobrīd ir populāra lidmašīnu vērošanai – skatu laukums (iespējams tornītis), soliņi, atkritumu urnas.	2016-2017	- Lidostas skatu laukuma labiekārtošanu veiks laukuma īpašnieks – Starptautiskā lidosta "Rīga". 2017.gadā veikta zemes planēšana un 1.kārtas izveidošana.
2.4.	Novada vēsturisko vērtību apzināšana un saglabāšana	RVI.3: Daudzpusīgi kultūras un publiskie pakalpojumi – Muzeju izveide		
		2.4.1. Mārupes novada vēstures izpēte: 2.4.1.1. Piesaistot vēstures ekspertu izveidot novada vēsturiski faktoloģisko aprakstu. 2.4.1.2. Iesaistot iedzīvotājus, apkopot interesantus faktus un leģendas (Mārupītes leģendas).	2016-2018	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Veikta Mārupes novada kultūras nama vēstures apzināšana un pie Kultūras nama fasādes, ēkas jubilejas nedēļā 8.martā atklāta piemiņas plāksne par ēkas vēsturi. ▪ 10.11.2017. Brīvības cīņu piemiņas brīdī pie Latvijas armijas karavīru piemiņas vietām blakus golfa laukumam "Viesturi", noorganizētas interaktīva vēstures lekcija un aktivitātes Mārupes novada jauniešiem. Vadīja vēsturnieks Māris Ribickis. ▪ Mārupes novada vēstures izpētei piesaistīts Olaines muzeja speciālists Māris Ribickis, kurš veicis izpēti pat Brīvības cīņu notikumiem Mārupes novada teritorijā. ▪ Izskatīts Aizsardzības ministrijas Jaunsardzes un informācijas centra aicinājums Latvijas novadu pašvaldībām, sagaidot Latvijas 100-gadi, uzstādīt vienota stila piemiņas zīmes sava novada Lāčplēša Kara ordeņa kavalieriem. Par stēlas akmens pamatu un stēlas akmeni pašvaldībai nav jāmaksā, tie tālāk no JIC tiek nodoti bezatlīdzības lietošanā vai pašvaldības īpašumā ar pieņemšanas-nodošanas aktu, ko apstiprina ministrs. Jaunsardzes un informācijas centrs sedz arī akmens zāģēšanas izmaksas. Stēla tiks uzstādīta Mārupes novadā pie Mārupes kapiem 2018.gadā. ▪ Pie golfa "Viesturi" esošajiem piemiņas akmeņiem Latvijas armijas karavīriem, projekta "Mārupe-Mūsu

Nr.	Uzdevums/ Apakšuzdevums	Aktivitāte	Izpildes termiņš	Izpildes statuss
				<p>Mājas” ietvaros uzstādīti 2 informatīvi stendi par 1.pasaules kara un Brīvības cīņu notikumiem Mārupes novadā un tā apkārtnē.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Apkopota informācija par Mārupes novada Lāčplēša ordeņa kavalieriem – 7 personas.
		<p>2.4.2. Novadpētniecības muzeja izveide novada vecākajā ēkā – Švarcekmuižā.</p> <p>2.4.2.1. Švarcekmuižas, kā novada vēstures liecības saglabāšana pašvaldības īpašumā, vietējās nozīmes vēstures pieminekļa statusa piešķiršana ēkai, arhitektoniski – mākslinieciskā izpēte un novērtējums. Muižas ēkas rekonstrukcija, tai skaitā otrā stāva telpu labiekārtošana. Apkārtnes labiekārtošana, tai skaitā parka un dīķa sakopšana.</p> <p>2.4.2.2. Mārupes novada vēstures ekspozīcijas izveide</p>	2016-2019	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Saņemts LEADER programmas ES finansējums parka pieejas centra "Švarcenieki" labiekārtošanai. Tiek izstrādāts Švarcenieka parka būvprojekts. Projekta mērķis ir padarīt pievilcīgāku tūrisma un atpūtas vidi Jaunmārupes ciemā, labiekārtojot vienīgo vietējas nozīmes arhitektūras pieminekli novadā – Švarcenieku muižas parku. Projekta ietvaros 2018.gada būvniecības sezonā plānots atjaunot stādījumu struktūru, saglabājot vēsturisko izskatu, izveidot funkcionāli izmantojamu celiņu tīklu ar atpūtas vietām, soliņiem, atkritumu urnām un velo turētājiem, uzstādīt

Nr.	Uzdevums/ Apakšuzdevums	Aktivitāte	Izpildes termiņš	Izpildes statuss
				<p>informācijas standu.</p> <ul style="list-style-type: none"> 2017.gada 15.augustā noslēgts līgums ar SIA "Arhitektoniskās izpētes grupa" par arhitektoniski mākslinieciskās inventarizācijas un izpētes veikšanu Švarcenieku muižas ēkai. Notiek izpētes darbi, kas noslēgsies 2018.gada 15.aprīlī.
		<p>2.4.3. Aviācijas tehnikas muzeja saglabāšana Mārupes novadā un attīstība (labiekārtošana, uzlabojot tā sniegto pakalpojumu kvalitāti un vizuālo tēlu).</p>	<p>2016-2020</p>	<ul style="list-style-type: none"> Aviācijas muzeja attīstībai 2017.gadā strādāts pie finansējuma piesaistes LAT-RUS pārobežu sadarbības programmas ietvaros. Partneru meklēšanai programmai atbilstošajā Krievijas Federācijas Pleskavas apgabalā notikušas vairākas Mārupes novada un Pitalovas pilsētas pārobežu vizītes. <ul style="list-style-type: none"> Pašvaldības un lidostas "Rīga" pārstāvji 2017.gada martā Rīgas plānošanas delegācijas sastāvā viesojās Pleskavas apgabalā, kur prezentēja projekta ideju par Aviācijas muzeja izveidošanu Mārupē, piesaistot Pleskavas apgabala pārstāvju interesi saistībā ar Pitalovas apgabalā esošā Kosmonautikas muzeja attīstību. Vizīte tika organizēta, gatavojoties Eiropas teritoriālās sadarbības Latvijas – Krievijas pārobežu sadarbības programmas 2014-2020 gadam Eiropas Kaimiņattiecību instrumenta ietvaros apgūšanai.

Nr.	Uzdevums/ Apakšuzdevums	Aktivitāte	Izpildes termiņš	Izpildes statuss
				<ul style="list-style-type: none"> - No 17.-19.maijam Mārupes novada domes pārstāvji piedalījās pierobežu sadarbības III forumā Pleskavā, ar mērķi tikties ar potenciālajiem projekta partneriem un gatavotos projekta iesniegšanai LAT-RUS pārrobežu sadarbības programmas ietvaros. - No 28.-29.jūnijam Mārupes domes delegācija viesojās Pitalovas pilsētā (Krievijas Federācija). Vizītes laikā Mārupes pašvaldības speciālisti iepazinās ar Pleskavas apgabala Pitalovas pilsētas administrācijas amatpersonām un Pitalovas Speciālās internātpamatskolas vadību, zem kuras darbojas LAT-RUS pārrobežu programmas izvēlētais sadarbības tūrisma objekts - Kosmonautikas muzejs. - No 06.-07.septembrim Mārupes domes pārstāvji apmeklēja projekta partnerus Pitalovā ar mērķi veikt pēdējos precizējumus projekta pieteikumā Latvijas-Krievijas pārrobežu sadarbības programmas 2014.-2020.gadam izsludinātajā pārrobežu projektu konkursā. - 25.09.2017. Marupes novadā viesojās Pitalovas pilsētas Pleskavas apgabala administrācijas vadītāja un speciālās internātskolas direktors. Tika apmeklēts Aviācijas tehnikas muzejs, sagatavoti un parakstīti projektu konkursam nepieciešamie pieteikuma dokumenti. <p>▪ 28.09.2017. LR Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijā, LAT-RUS programmas vienotajā tehniskajā sekretariātā iesniegts projekta <i>“Development of common historical and cultural heritage in fields of aviation and space into sustainable tourism products”</i> (ONE SKY) idejas pieteikums konkursam, ar mērķi piesaistīt finansējumu Mārupes novada Aviācijas muzeja attīstībai. Projekta iesniedzēji ir 4 partneri: Mārupes novada pašvaldība, VAS “Starptautiskā lidosta “Rīga””, Pitalovas Speciālās izglītības centrs Nr.2, Pitalovas pilsētas administrācija. Atbilde par projekta idejas akceptu un</p>

Nr.	Uzdevums/ Apakšuzdevums	Aktivitāte	Izpildes termiņš	Izpildes statuss
				aicinājums gatavot pilno projekta pieteikumu tiks saņemta 2018.gada martā.
2.5.	Popularizēt novada amatniekus un mājražotājus – viņu prasmes un produktus	<p>2.5.1. Veicināt novadā mājražotāju un amatnieku produkcijas iegādi iedzīvotāju un viesu vidū:</p> <p>2.5.1.1. Izplatīt informāciju novada uzņēmējiem par viņu produkciju un piedāvājumu tuvojoties dažādiem svētkiem (Lieldienas, Jāņi, Ziemassvētki, u.c.);</p> <p>2.5.1.2. Tuvojoties dažādiem gadskārtu svētkiem organizēt novada amatnieku, mājražotāju, mākslinieku tirdziņus.</p> <p>2.5.1.3. Organizēt izstādes un darbnīcas;</p> <p>2.5.1.4. Veidot amatnieku centru - māju/ telpu, kur novada amatniekiem būtu iespēja parādīt savu arodu un interesantiem aplūkot amatniekus darbībā, piedalīties novada amatnieku radošajās darbnīcās, iegādāties amatnieku izstrādājumus, pasūtīt amatnieku izstrādājumus – iespējams Švarcenieku muižā (muzeja ēkā) vai plānotajā Multifunkcionālajā kultūras centrā.</p> <p>2.5.1.5. Sekmēt atvērto saimniecību veidošanos, piedāvājot iespēju apmeklēt amatnieka vai mājražotāja darbnīcu, iepazīties ar viņa prasmi un iegādāties izstrādājumus.</p>	2016-2020	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 16.03.2017. pašvaldība ar VRG “Pierīgas Partnerība” organizējusi mācības mājražotājiem un amatniekiem mājražotāju un amatnieku prasmju pilnveidošanas cikla ietvaros par iepakojumu. Pasākums notika Mārupes novada uzņēmuma SIA “Multipack” telpās un tajā piedalījās arī Olaines un Babītes meistari. <ul style="list-style-type: none"> ▪ 25.04.2017. notika otrais seminārs mājražotāju un amatnieku prasmju pilnveidošanas cikla ietvaros, ko secīgi organizēja VRG “Pierīgas Partnerība” sadarbībā ar Olaines novada pašvaldību, par fotogrāfēšanu un tās nozīmi produkcijas noieta veicināšanā. Arī šajā seminārā tika aicināti piedalīties Mārupes novada meistari. ▪ 02.06.2017. organizētais pieredzes apmaiņas brauciens Tūrisma un marketinga konsultatīvo padomju locekļiem uz Dobeles novadu tematiski tika veltīts amatniecības tematikai. Brauciena laikā tika apmeklēta arī amatu māju un uzņēmējdarbības centrs. ▪ Noorganizēti 2 Mārupes novada amatnieku un mājražotāju gadatirgi (04.05. un 23.09.), kurus apmeklējuši ap 1000 pircēju. Tirdziņos notikušas arī vairāku meistarību meistardarbnīcas. ▪ Pašvaldības ēkā un bibliotēkā, kā arī novada organizētajos pasākumos viesiem un iedzīvotājiem tiek

Nr.	Uzdevums/ Apakšuzdevums	Aktivitāte	Izpildes termiņš	Izpildes statuss
				<p>izplatīts buklets, par Mārupes novada amatnieku, mājražotāju un mākslinieku piedāvājumu "Radīts Mārupes novadā".</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ 27.oktobrī "Mārupes novada Uzņēmēju dienu 2017" ietvaros svinīgā ceremonijā pasniegtas gada balvas uzņēmējdarbībā septiņās nominācijas. Nominācija "NOVADA MEISTARS" piešķirta novadniekam, Andrim Lejnīkam. Andris ir pinējs jau trešajā paaudzē. Ar augstu profesionalitāti strādā kā amatnieks jau 30 gadus un popularizē novadu Latvijas ikgadējos etnogrāfiskajos brīvdabas muzeja gadatirgos, "Rīga Food" un citos gadatirgos, izstādēs. ▪ Mārupes novada jaunās mājaslapas sadaļā "Tūrisms" ir izveidota atsevišķa sadaļa "Radīts Mārupē", kurā pa tematiskām sekcijām ir iespējams atrast novada meistarus un izstrādājumus, ko pie tiem iespējams iegādāties. ▪ 11.-22.12.2017. uzņēmuma SIA "Silja" telpās noorganizēts novada meistarū - amatnieku, mājražotāju un mākslinieku pop-up veikaliņš.
		2.5.2. Izveidot lauksaimniecības un amatniecības produktu tirdzniecības vietu (vietas) novadā, nodrošinot iedzīvotājiem un viesiem iespēju iegādāties vietējos eko produktus un lauku labumus, kā arī vietējos amatniecības izstrādājumus.	2016-2018	<ul style="list-style-type: none"> - Administratīvā centra ārtelpas uzlabošanas projekta ietvaros, kurš ir izstrādāts 2016.gadā, paredzēta arī stāvlaukuma izbūve zemes gabalā Bebru ielā 10 pretim lielveikalam "Rimi" uz pašvaldības zemes, kas organizējot gadatirgus varētu tikt izmantota kā tirdzniecības vieta. - Novada organizētie gadatirgi šobrīd notiek Kultūras nama un pašvaldības iekšpagalmā, kā arī daļēji uz Gaujas ielas, slēdzot tās posmu un stāvlaukumā starp Daugavas ielas 29 un Daugavas ielas 27 ēkām.
2.6.	Velotūrisma infrastruktūras labiekārtošana	<p>2.6.1. Veloceliņu tīkla plānošana un izbūve: veloceliņi starp novada ciemiem un to sasaiste ar kaimiņu novadu veloceliņiem</p> <p>2.6.1.1. Veloceliņu tīkla izpēte un plāna izveide, nosakot prioritāros posmus;</p> <p>2.6.1.2. Veloceliņu pakāpeniska izveide, sākot ar prioritāriem posmiem;</p> <p>2.6.1.3. Īstenot (pabeigt) Mārupītes „Zaļā veloceliņa” ideju (velo koridors) ar turpinājumu Mārupes novadā.</p>	2016-2020	<ul style="list-style-type: none"> - Izstrādāts būvprojekts un būvdarbi uzsākti 10.10.2017. veloceliņa izbūvei no Rožu ielas 35 Mārupē līdz Mazcenu alejai 4A Jaunmārupē ar apgaismojumu. Veloceliņš 4,7 km (Mārupe - Jaunmārupe) un rekonstruēts ceļa C-6 posms no ceļa C-20.

Nr.	Uzdevums/ Apakšuzdevums	Aktivitāte	Izpildes termiņš	Izpildes statuss
		2.6.1.4. Atpūtas infrastruktūras labiekārtošana gar veloceliņiem (atpūtas vietas, velo novietnes, soliņi, info stendi);		
		2.6.2. Mārupes velomaršrutu uzturēšana, izvērtēšana, labiekārtošana: 2.6.2.1. Mārupes novada velomaršrutu izvērtēšana pielāgojot tos esošajai situācijai. 2.6.2.2. Ceļu seguma uzlabošana neieciešamās vietās; 2.6.2.3. Atpūtas vietu labiekārtošana velomaršrutu ceļā, īpaši to, kuri virzīti cauri novada dabas teritorijām.	Pastāvīgi 2016-2020	- Izstrādāta skice atpūtas vietas labiekārtošanai pie Jaunmārupes ūdenstornja – novada tūrisma kartes atjaunošanai un atpūtas vietas izveidošanai pie kartes, blakus veloceliņam, kas tik izbūvēts kopā ar Mazcenu alejas rekonstrukciju.
		2.6.3. Velo novietņu un apkopes stendu izvietošana tam nepieciešamajās vietās novada teritorijā.	2016-2018	Uzstādīti velo apkopes stendi Mārupes novadā: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Konrādu iela 7, Mārupes ciems; ▪ Mazcenas aleja 4, Jaunmārupes ciems; ▪ Skultes iela 31, Skultes ciems.
		2.6.4. Reģistrēt un marķēt velomaršrutus	2016-2020	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 2017.gadā jauni velo maršruti nav tikuši marķēti. Tiek plānots pārskatīt marķēto Dabas vērtību velo maršrutu pēc veloceliņa izbūves uz Jaunmārupi, kas pavērs jaunas iespējas drošākai velo satiksmei starp novada ciemiem.
2.7.	Tematisku piedāvājumu un pasākumu izstrādāšana novada viesiem	<p>2.7.1. Organizēt ikgadējus, tradicionālus un reģionā atpazīstamus izklaides un izziņas pasākumus Mārupes novada iedzīvotājiem un viesiem, kas izceļ novada vērtības, piedāvā iepazīt izklaides un atpūtas iespējas:</p> <p>2.7.1.1. Aktīvā tūrisma sezonas atklāšanas un noslēguma pasākumus (svētkus) Mārupes novada iedzīvotājiem un viesiem tradicionāli pavasarī un rudenī.</p> <p>2.7.1.2. Citus aktīvās atpūtas pasākumus visai ģimenei - velo atpūtas braucieni Mārupes novada teritorijā vai starp novadiem, u.c. Orientēšanās pasākumus dabā vai pilsētvidē, foto orientēšanos, auto orientēšanos, velo orientēšanos u.c.</p> <p>2.7.1.3. Novada svētkus;</p> <p>2.7.1.4. Mārupei unikālus pasākumus, kā piemēram "Mārupes Gurķis", u.c.</p> <p>2.7.1.5. Tematiskas izstādes un parādes, vides akcijas;</p> <p>2.7.1.6. Un citi pasākumi.</p>	2016-2020	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 04.05.2017. Noorganizēts Aktīvā tūrisma sezonas atklāšanas pasākums - novada amatnieku un mājražotāju tirdziņš, kā arī "Zaļais velobrauciens" iedzīvotājiem un viesiem pa Mārupes novada tūrisma objektiem. Velobraucienā piedalījās 260 dalībnieku. ▪ 23.09.2017. noorganizēts Mārupes Aktīvā tūrisma sezonas noslēgums divās daļās - Mārupes rudens ražas gadatirgus un velobrauciens "Ieripo Rudenī" iedzīvotājiem un viesiem. Velobraucienā piedalījās 200 dalībnieku. ▪ Noorganizēts 5 pārgājienu cikls Mārupes novada iedzīvotājiem un viesiem pa visiem Mārupes novada ciemiem laikā no šā gada jūnija līdz septembrim: 04.06.2017. "Iepazīsti Jaunmārupes apkārtni", 02.07.2017. "Iepazīsti Skultes apkārtni", 22.07.2017. "Iepazīsti Vētras ciemu", 13.08.2017. "Iepazīsti Mārupes ciema apkārtni" un 16.09.2017. "Iepazīsti lidostu "Rīga" un tās apkārtni". Tajos piedalījušies 150 dalībnieki no Mārupes, Olaines un Babītes novadiem, Salaspils, Carnikavas, Rīgas, Jelgavas, Valmieras.

Nr.	Uzdevums/ Apakšuzdevums	Aktivitāte	Izpildes termiņš	Izpildes statuss
		<p>2.7.2. Tematisku tūrisma maršrutu izstrāde dažādām mērķa grupām Mārupes novadā:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Aviācijas un tās vēstures maršruts; • Dabas vērtību maršruts; • Kultūrvēstures mantojuma maršruts; • Militārā mantojums maršruts; • Citi. 	Pastāvīgi 2016-2020	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ar 3 novadu velomaršrutu bukletu tikuši popularizēti jau izstrādātie interesantākie novada maršruti - Dabas vērtību maršruts, Aviācijas maršruts. ▪ 5 pārgājienu ietvaros rezultātā izmēģināti un tiks pilnveidoti 5 Mārupes novadu ciemu maršruti. ▪ Turpinot novada vēstures izpēti ticis turpināts darbs pie vēstures maršruta izstrādes.
		<p>2.7.3. Attīstīt kvalitatīvus tūrisma produktus konkrētām mērķa grupām:</p> <ul style="list-style-type: none"> • aktīvās atpūtas piedāvājums; • garstronomais tūrisms; • lauku (amatnieku, mājražotāju) tūrisms; • korporatīvais tūrisms – kolektīvu saliedēšanas pasākumi Pierīgā (izjādes, virvju parks); • un citi; 	Pastāvīgi 2016-2020	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Mārupes novada tūrisma uzņēmēju tikšanās rezultātā 2017.gadā tika izveidots jauns novada tūrisma produkts – “Mārupes salāti”, kurš tiek piedāvāts ģimenes restorānā “Hercogs”. Jaunais produkts ir 3 uzņēmēju kopīgs produkts – to radījis ģimenes restorāns “Hercogs” kopā ar atpūtas vietu Karpu dīķis “Kastos”, no kura salātos tiek izmantotas karpas un amatnieki, porcelāna meistari Marutu Raudi, kura šim projektam radījusi īpašas, rokām darinātas bļodas. <ul style="list-style-type: none"> ▪ Uzsākts darbs pie tūrisma piedāvājuma/ maršruta radīšanas bērniem/ kolektīviem/ grupām, kas ietveru tādus objektus kā “Madara Cosmetics” ražotne, disku golfa parks, atpūtas vieta “JIP Mārupīte”, atpūtas vieta “Zirgzandales”, mājražotāju Ievu Sprīžu un citiem, kuri ir gatavi piedāvāt kvalitatīvu un izstrādātu piedāvājumu grupām.

Nr.	Uzdevums/ Apakšuzdevums	Aktivitāte	Izpildes termiņš	Izpildes statuss
3.	4. Mērķis: Veicināt Mārupes novada tūrisma piedāvājuma atpazīstamību (organizēt tūrisma marketingu)			
3.1.	Nodrošināt informācijas par Mārupes novada tūrisma piedāvājumu pieejamību	<p>3.1.1. Izdot kvalitatīvus Mārupes novada tūrisma bukletus, kartes, tūrisma info lapas, u.c., iekļaujot sakoptus, kvalitatīvus, viesmīlīgus un konkurētspējīgus tūrisma objektus un pakalpojumu sniedzējus, kuri vēlas iekļauties tūrisma sistēmā:</p> <p>3.1.1.1. Mārupes novada tūrisma buklets (stila grāmatiņa) vismaz 2 valodās (latviešu un angļu);</p> <p>3.1.1.2. Mārupes novada salokāmā tūrisma karte vismaz 2 valodās (latviešu un angļu) ar visu tūrisma nepieciešamo informāciju un pakalpojumiem;</p> <p>3.1.1.3. Tematiski bukletī – velomaršruti, aktīvā atpūta, amatnieku piedāvājums, buklets “Mārupe bērniem” ar iespēju to izkrāsot, u.c.</p> <p>3.1.2. Nodrošināt informācijas par novada tūrisma piedāvājumu pieejamību interneta vidē:</p> <p>3.1.2.1. Sadaļas “Tūrisms” izveidošana, regulāra aktualizēšana un modernizēšana Mārupes novada domes mājaslapā www.marupe.lv vismaz 2 valodās.</p> <p>3.1.2.2. Informācija par novada tūrisma piedāvājuma</p> <p>3.1.2.3. Mājaslapas adaptīvās versijas izstrāde.</p>	<p>Regulāri</p> <p>2016-2020</p> <p>2016-2020</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Tūrisma izstādei “<i>Balttour 2017</i>” sagatavoti flaijeri ar novada tūrisma piedāvājumu un lielākajiem 2017.gada pasākumiem. Atlikušie eksemplāri gada gaitā bija pieejami pašvaldības ēkā, bibliotēkā un tūrisma objektos. ▪ Latvijas okupācijas muzeja, Latvijas Politiski represēto apvienības un SIA “Karšu izdevniecība Jāņa Sēta” Latvijas valsts simtgades priekšvakarā izdotajā grāmatā “<i>Ceļvedis pa Rīgu un Rīgas apkaimēm. Latvija un tās iedzīvotāji cīņā par savu valsti un pretestība okupācijas varām (1918-1991)</i>”, kas izdots 2017.gada novembrī, apkopoti ap 200 objektu, kas sakārtoti tematiskā un hronoloģiskā secībā. Tajā ietvertas arī 4 piemiņu vietas Mārupes novadā: “Baltais krusts” Skultes mežā, totalitāro režīmu upuru piemiņas ansamblis Mārupē, kapa vieta 1991.gada barikāžu laikā 16.janvārī nogalinātajam Robertam Mūrniekam, PSRS armijas lidmašīnas IL – 28 korpuss Skultē. Pašvaldības reprezentācijas vajadzībām iegādājusies 200 eksemplārus. ▪ Veikti labojumi 3 novadu - Mārupes, Salaspils un Ķekavas kopīgajā velomaršrutu bukletā un iegādāti 2000 eksemplāri. ▪ Mārupes novada tūrisma objektu atsevišķie materiāli pieejami Mārupes novada domes vestibilā, kā arī aktīvās atpūtas pasākumos. ▪ Iegādātas 2 3x3m nojumes koši zaļā krāsā ar novada simboliku un nosaukumu, ar mērķi popularizēt Mārupes novadu un tā atpūtas piedāvājumu āra pasākumos, gadatirgos, utt. ▪ Izveidota jaunajā Mārupes novada mājaslapa un, attiecīgi, sadaļa "Tūrisms", kurā ievietota informācija par novada objektiem, tā regulāri papildināta un atjaunota ievietota. ▪ Izveidota interaktīva tūrisma objektu un maršrutu karte, kas pieejama pašvaldības mājaslapas sadaļā tūrisms, tā tiek pastāvīgi uzturēta un papildināta. ▪ Panākta vienošanās ar 5 kaimiņu novadiem (Olaine, Babīte, Ozolnieki, Jelgava, Ķekava) par interaktīvo

Nr.	Uzdevums/ Apakšuzdevums	Aktivitāte	Izpildes termiņš	Izpildes statuss
		<p>3.1.2.4. Interaktīvā karšu pārlūka par Mārupes novadu uzturēšana un regulāra atjaunošana (visi objekti un maršruti elektroniski) mājaslapā www.marupe.lv.</p> <p>3.1.3. Nodrošināt informācijas iekļaušanu par Mārupes novada tūrisma piedāvājumu reģionālās un nacionālās elektroniskajās tūrisma datu bāzēs, drukātajos bukletos, utt.:</p> <p>3.1.3.1. Latvijas oficiālais tūrisma portāls http://www.latvia.travel.lv</p> <p>3.1.3.2. Vidzemes tūrisma asociācijas mājaslapa www.vidzeme.com</p> <p>3.1.3.3. Tematiskas interneta datu bāzes par Latvijas tūrisma piedāvājumu www.celogudri.lv, u.c.</p> <p>3.1.3.4. Reģionāli un tematiski izdevumi, piemēram, VTA Latvijas marķēto velomaršrutu karte, VTA reģiona tūrisma karte, u.c. TAVA tūrisma kartēs “Rīga un tās apkārtnē”, “Atpūta ģimenei ar bērniem Latvija”, u.c.</p> <p>3.1.4. Izveidot reklāmas klipus par Mārupes novadu, kurš iekļautu novada labāko atpūtas piedāvājumu – pasākumi, aktīvās atpūtas iespējas, atpūta pie dabas un ainavas, apskates objekti. Tas tiktu izmantots:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pašvaldības mājaslapā un citos sociālajos tīklos; • saskaņojot ar uzņēmējiem varētu tikt ievietots viņu tūrisma objektu mājaslapās; • būtu kā noderīga novada vizītkarte dažādos semināros un konferencēs, kurās piedalās Mārupes novads; • novada vizītkarte tūrisma izstādē “Balttour”; • izmantojams arī uz interaktīvajiem informācijas stendiem. 	<p>Pastāvīgi 2016-2020</p> <p>2017-2018</p>	<p>karšu apvienošanu un objektu kategoriju vienošanu, lai iedzīvotājs vai viesis, kurš skata konkrētā novada karti tiek informēts arī par apkārtnes novadu tūrisma objektiem.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Saite uz Mārupes novada tūrisma piedāvājumu pieejama Vidzemes tūrisma asociācijas mājaslapā pie informācijas par novadu. ▪ LIAA Tūrisma departaments nacionālajā Zemgales reģiona izdevumā iekļāvis Aviācijas tehnikas muzeju. ▪ Regulāri tiek atjaunota informācija par vairākiem novada objektiem Latvijas tūrisma portālā http://www.latvia.travel.lv ▪ Izdots vienots interesantāko velomaršrutu ceļvedis ar Ķekavas un Salaspils novadiem, kas nodrošina Mārupes novada informācijas izplatīšanu arī Salaspils un Ķekavas TICos. <ul style="list-style-type: none"> ▪ Mārupes pašvaldība, atklājot 2017.gada aktīvā tūrisma sezonu, laidusi klajā jauno Mārupes novada tūrisma video, kurš ieguva godalgotu vietu starptautiskā filmu festivālā "Tourfilm Riga – 2017". Kopā konkursā “Tourfilm Riga – 2017” no 49 valstīm iesniegtas 195 tūrisma īsfilmas, tajā skaitā Mārupes novada jaunais tūrisma video, kurš ieguva otro vietu kategorijā “Latvijas tūrisma produkts”. ▪ Kā turpinājums 2016.gada filmētajam tūrisma video, 2017.gadā, arī sadarbībā ar SIA „Taracan Production” filmēts novada tēla video, kura tapšanai profesionālu aktieru vietā tika meklēti piemērotākie tēli no pašu novadnieku vidus.
3.2.	Tūrisma marketinga aktivitātes sadarbībā ar tūrisma	3.2.1. Novada Tūrisma marketinga aktivitātes sadarbībā ar tūrisma uzņēmējiem.	2016-2020	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Pie golfa laukuma “Viesturi” kluba ēkas atrodas banneris (5900mm x 2900mm), kurš popularizē arī citas atpūtas iespējas Mārupes novadā. ▪ Popularizēti Mārupes novada tūrisma objektu organizētie pasākumi “Golfā dienas Latvijā”, Mārupes veikborda parka vasaras sezonas atklāšana, u.c.

Nr.	Uzdevums/ Apakšuzdevums	Aktivitāte	Izpildes termiņš	Izpildes statuss
	pakalpojumu sniedzējiem			<ul style="list-style-type: none"> ▪ Septiņos 2017.gadā organizētajos atpūtas pasākumos iedzīvotājiem un visiem tika iesaistīti novada tūrisma objekti. Pasākumu laikā tie tika apmeklēti, objektu saimniekiem bija iespēja iepazīstināt viesus ar savu piedāvājumu, kā arī pasākums vēlāk tika atspoguļots pašvaldības sociālajos tīklos, avīzē, u.c. <ul style="list-style-type: none"> - Pārgājienu sērijas ietvaros pa Mārupes novada ciemiem tika apmeklēti sekojoši novada tūrisma objekti un pakalpojumu sniedzēji: Baltais krusts, Militārā lidmašīna IL-28 un novadpētniecības ekspozīcija par Skultes ciemu, Viesu nams “Jaunmārtiņi” un “Mārtiņu ezers”, Jāšanas sporta centrs “Lielceri”, Švarcenieku muiža, Golfa laukums “Viesturi”, atpūtas vieta “Bejas”, Z/S “Liepsalas S”, karpu dīķī “Kastos”, atpūtas vieta “JIP Mārupīte” un disku golfa parks, Lapiņmuiža, dižkoki un vēsturiskā teritorija ap Mārupes vidusskolu (Bieriņu muiža), Mārupīte, stallis “Zirgzandales”, vecais zvans un tornis Mazcenas kapos, u.c. - 04.05.2018. Tūrisma sezonas atklāšanā tika apmeklēta Švarcenieku muiža, Mārupes veikborda parks, atpūtas vieta un stallis “Zirgzandales”, Mārupes BMX sporta parks. - 23.09.2017. Tūrisma sezonas noslēgumā pasākumā tika apmeklēta atpūtas vieta “JIP Mārupīte” un Mārupes disku golfa parks, zirgu stallis “Ventas vēji”, Peintbola un lāzertaga parks “Arejs”. ▪ Mārupes 27.oktobrī “Mārupes novada Uzņēmēju dienu 2017” ietvaros svinīgā ceremonijā pasniegtas gada balvas uzņēmējdarbībā septiņās nominācijas. Nominācija “NOVADA MEISTARS” piešķirta novadniekam, Andrim Lejniekam, kurš ir pinējs jau trešajā paudzē. Ar augstu profesionalitāti strādā kā amatnieks jau 30 gadus un popularizē novadu Latvijas ikgadējos etnogrāfiskajos brīvdabas muzeja gadatīrgos, Rīga Food un citos gadatīrgos, izstādēs. Nominācija “NOVADA PRODUKTS/PAKALPOJUMS” piešķirta Ģimenes restorānam “Hercogs”, kurš kļuvis iecienīts Mārupē ar

Nr.	Uzdevums/ Apakšuzdevums	Aktivitāte	Izpildes termiņš	Izpildes statuss
				internacionālo virtuvi, ar gardiem un veselīgiem ēdieniem, tai skaitā ir radījis Mārupes ēdienu, kura sastāvā ir Mārupē audzētas kūpinātas karpas ar salātiem, kas tiek pasniegti no Mārupes mākslinieces Marutas Raudes darinātiem porcelāna šķīvjiem. Nominācija "NOVADA INOVĀCIJA" piešķirta SIA „Madara Cosmetics“, kuri ir pirmais eko kosmētikas ražotājs Latvijā un Mārupes novadā piedāvā ekskursijas atvērtā tipa ražotnē.
3.3.	Tūrisma marketinga aktivitātēs sadarbībā ar citām pašvaldībām	<p>3.3.1. Nodrošināt par Mārupes novadu izdoto tūrisma materiālu izplatīšanu kaimiņu novadu un pilsētu TIP un TIC.</p> <p>3.3.2. Tūrisma klāstera veidošana ar kaimiņu novadiem – Babītes un Olaines novadu kopīgai visu 3 novadu tūrisma piedāvājuma popularizēšanai. Iespējamās sadarbības formas:</p> <p>3.3.2.1. Kopīgi tūrisma materiāli (tūrisma ceļvedis, velomaršrutu ceļvedis, utt);</p> <p>3.3.2.2. Dalība tūrisma izstādē "Balttour" vienotā standā, tādējādi parādot plašāku un saistošāku tūrisma produktu piedāvājumu vienuviet, kā arī samazinot katra partnera atsevišķās dalības izstādē izmaksas;</p>	<p>2016-2020</p> <p>Pēc nepieciešamīb as un pieprasījuma 2017-2019</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Mārupes novada tūrisma materiāli tiek izplatīti Vidzemes tūrisma asociācijas biedru sanāksmēs, kur tie nonāk Vidzemes reģiona TICos. - Novada tūrisma materiāli ir pieejami arī Ķekavas un Salaspils novadu Tūrisma informācijas centros. - Kopā ar Ķekavas un Salaspils atjaunots un vēlreiz atkārtoti izdots velo maršrutu ceļvedis. - Sadarbībā ar vietējo rīcības grupu "Pierīgas Partnerība" noslēgts sadarbības projekts par sadarbību tūrisma aktivitāšu veicināšanā un Pierīgas tūrisma piedāvājuma popularizēšanā starp 6 Pierīgas novadiem un VRG – Mārupes, Ķekavas, Babītes, Olaines, Ozolnieku un Jelgavas novadiem. Projekta ietvaros 2018-2019.gadu laikā tiks veikta virkne aktivitāšu, kas veicinās šo 6 novadu tūrisma piedāvājuma kvalitātes uzlabošanu un atpazīstamību. - Panākta vienošanās ar teritoriāli tuvajiem un piedāvājumā ziņā līdzīgajiem Pierīgas novadiem, kuriem ir šāda pieredze – Ķekavu, Salaspili, Baldoni, Ikšķili, Ogrī par kopīgu dalību tūrisma izstādē "Balttour 2018" 2018.gada februārī.

3. MĀRUPES NOVADA TŪRISMA KONSULTATĪVĀS PADOMES DARBĪBA 2017. GADĀ

Mārupes novada Tūrisma konsultatīvā padome tika izveidota ar Mārupes novada Domes 27.04.2016. lēmumu Nr.7 "Par Mārupes novada Tūrisma konsultatīvās padomes nolikuma apstiprināšanu" un apstiprināts tās nolikums.

2017.gadā Padomes sanāksmes notikušas 3 reizes, no tām 2 ir izbraukuma sēdes (pieredzes apmaiņas braucieni).

28.02.2017. – Ceturtā padomes sēde:

Pieņemtie lēmumi:

1. Apstiprināts jaunais padomes nolikums un sastāvs.
2. Apstiprināts 2017.gada Mārupes novada tūrisma attīstības stratēģijas pārskats par 2017.gadu.

02.06.2017. – Tūrisma un Mārketinga konsultatīvās padomju un pašvaldības speciālistu pieredzes apmaiņas kopīgais brauciens uz Dobeli.

Brauciens tika organizēts saskaņā ar apstiprināto Mārupes novada investīciju plānu 2017.gadam, kurā ir paredzēti pieredzes apmaiņas projekti ar Latvijas pašvaldībām, uzņēmumiem, u.c. partneriem, kā arī ņemto vērā Mārupes novada Tūrisma un Mārketinga konsultatīvās padomes sanāksmēs diskutējamais jautājums, kā piemēram, amatu māja, tūrisma informācijas centrs, preču zīme, sadarbība ar amatniekiem un mājražotājiem.

Braucienā apmeklētie objekti:

- Dobeles novada pašvaldība;
- Amatu māja;
- Pieaugušo izglītības un uzņēmējdarbības atbalsta centrs;
- Pētera Upīša ceriņu dārzs.

01.12.2017. - Tūrisma un Mārketinga konsultatīvās padomju un pašvaldības speciālistu pieredzes apmaiņas kopīgais brauciens uz Siguldu.

Brauciens tika organizēts saskaņā ar apstiprināto Mārupes novada investīciju plānu 2017.gadam, kurā ir paredzēti pieredzes apmaiņas projekti ar Latvijas pašvaldībām, uzņēmumiem, u.c. partneriem, kā arī ņemto vērā Mārupes novada Tūrisma un Mārketinga konsultatīvās padomes vēlmi iepazīties ar Siguldas pašvaldības pieredzi sekmīga novada tēla veidošanā (logo, sauklis, tā vizuālais noformējums, iedzīvināšana).

Brauciena programma:

- Tikšanās ar Siguldas PA „Siguldas Attīstības aģentūra" speciālistiem.
- Siguldas Jaunā pils un Siguldas muižas centrs, kā sekmīgs vēsturiska teritorijas atjaunošanas piemērs, kā arī vieta, kur darboties novada meistariem un uzņēmējiem.
- Sigulda pašvaldības ēka un Siguldas sporta centrs.
- Siguldas novada tūrisma informācijas centrs.
- Kultūras un mākslas telpa Tornis – piemērs, pašvaldības un biedrības veiksmīgai sadarbībai, kā arī industriālā mantojuma izmantošanai mākslas funkcijām.

4. STATISTIKAS DATI

Laikā uz 2017.gada 31.decembri Mārupes novada domes Tūrisma objektu un sniegto pakalpojumu datu bāzē ir atzīmēts šāds objektu un to kategoriju skaits:

Naktsmītnes - kopā 19. Pa kategorijām 2 viesnīcas, 9 viesu nami un lauku mājas, 3 apartamenti, 5 kempingi un sezonālas naktsmītnes, 1 dzīvnieku viesnīca (+5 salīdzinājumā ar 2016.gadu).

Ēdināšanas objekti – kopā 21: Pa kategorijām 5 restorāni, 8 kafējnīcas, 3 ātrās ēdināšanas uzņēmumi, 3 publiski pieejamas ēdināšanas vietas lidostā “Rīga”, 2 sezonas ēdināšanas vietas (+1 salīdzinājumā ar 2016.gadu).

Apskates objekti – kopā 18: 7 piemiņas vietas, 4 vēsturiskas celtnes un vietas, 5 mūsdienu būves un pilsētvides objekti, 2 novadpētniecības ekspozīcijas.

Ekskursijas uzņēmumos – 2 objekti: “Madara Cosmetics” ražotne un Starptautiskā lidosta “Rīga” (Jauna kategorija).

Aviācijas tūrisma objekti - 6 objekti: (+ 1 atbilst arī no “ekskursijas uzņēmumos” kategorijas).

Dabas objekti – 9 objekti: Mazupītes, dižkoki, purvi - Cenas tīrelis un Medema purvs, Jaunmārupes dabas parks, mākslīgās ūdenskrātuves.

Aktīvās atpūtas objekti – kopā 29: 7 zirgu staļļi, 7 sporta centri un laukumi, 4 atpūtas vietas pie ūdens, 3 veikborda parki, 2 tenisa halles, 1 golfa laukums, 1 BMX sporta parks, 1 ledus halle, 1 auto moto trase, 1 šautuve, 1 disku golfa parks.

Meistari: amatnieki, mākslinieki, mājražotāji. Meistaru skaits ir pastāvīgi mainīgs, tāpēc nav iespējams sniegt precīzus datus.

Kopā 104 tūrisma objekti.